

Міністерство культури та стратегічних комунікацій України
Харківська державна академія культури
Кафедра фізичної культури і здоров'я

**ПРОГРАМА ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З
ДИСЦИПЛІНИ**

**Основи військової, військово-медичної підготовки
під час воєнного стану**

Галузь знань - 02 Культура і мистецтво

Спеціальність – 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво».

Освітньо-професійна програма – Режисура телебачення, Кінорежисура та сценарна справа, Режисура телебачення та аудіовізуальних проєктів, Кінотелеоператорство, Фотомистецтво та відеографія.

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Харків, 2024 рік

УДК 355.2:614.8]''364''(073)

О-75

Друкується за рішенням науково-методичної ради ХДАК
(протокол № 1 від 31.08.2024 р.)

Рецензенти:

Коржик Н.А., декан факультету культурології та соціальних комунікацій, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент
Кушнар'ов І. О., доцент кафедри фізичної культури і здоров'я, кандидат біологічних наук, доцент.

Укладачі:

Цигановська Наталія Василівна, завідувач кафедри фізичної культури і здоров'я
Казаков Олександр Євгенович, доцент кафедри фізичної культури і здоров'я, кандидат технічних наук старший науковий співробітник

О-75

Основи військової, військово-медичної підготовки під час воєнного стану: програма та навч.-метод. матеріали для здобувачів вищої освіти першого (бакалавр.) рівня, спец. 021 “Аудіовізуальне мистецтво та виробництво”, освітні програми “Режисура телебачення”, “Кінорежисура та сценарна справа”, “Режисура телебачення та аудіовізуальних проєктів”./ М-во культури та стратег. комунікацій України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т хореогр. мистецтва, Каф. фізичної культури і здоров'я; [уклад. Цигановська Н.В., Казаков О.Є.]. — Харків : ХДАК, 2024. — 12 с.

Навчальний курс «Основи військової, військово-медичної підготовки під час воєнного стану» призначений для здобувачів вищої освіти першого (бакалавр.) освіти зі спеціальності 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво», освітні програми “Режисура телебачення”, “Кінорежисура та сценарна справа”, “Режисура телебачення та аудіовізуальних проєктів”.

Зміст курсу спрямований на ознайомлення з особливостями створення теоретичної бази, теоретичної і практичної підготовки майбутніх фахівців з опанування знань, умінь і навичок створювати безпечні умови життя і діяльності у середовищі перебування, здійснення ефективної діяльності при наданні долікарської допомоги потерпілим при виникненні надзвичайних ситуацій, формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки життєдіяльності у повсякденному житті.

УДК 355.2:614.8]''364''(073)

© Харківська державна академія культури, 2024 р.
© Цигановська Н.В., 2024 р.
© Казаков О.Є., 2024 р.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3		Обов'язкова	
Розділів – 2	Галузь знань – 02 Культура і мистецтво Спеціальність – 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво».	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання		2, 3, 4	
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		3, 5, 7	
Тижневих годин для денної форми навчання: 2 аудиторних – 30 самостійної роботи студента – 60	Ступінь - бакалавр	Лекції	
		10 год.	
		Семінарські	
		20 год.	
		Самостійна робота	
		60 год.	
		Вид контролю:	
	диференційований залік		

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання – 40 % аудиторні, 60 % самостійні;
- для заочної форми навчання – 10 % аудиторні, 90 % самостійні.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення є ознайомлення студентів з теоретичними знаннями, методичною підготовкою, практичними вміннями і навичками з військово-медичної підготовки, які повинен опанувати студент упродовж навчання. Теоретична і практична підготовка майбутніх фахівців з опанування знань, умінь і навичок створювати безпечні умови життя і діяльності у середовищі перебування, здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах, формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки людини.

Кінцева мета навчальної дисципліни сформульована відповідно до освітньо-професійної програми і освітньо-кваліфікаційної характеристики:

- 1) підтримувати, розвивати й удосконалювати функціональний стан свого організму;
- 2) демонструвати розуміння принципів само та взаємо допомоги при виникненні надзвичайних ситуацій різного походження.

КОМПЕТЕНТНОСТІ

ЗК 01. - знання та розуміння професійної діяльності;

ЗК 02. - розширення уявлення студентів про предмет основи військової, військово-медичної підготовки, його зв'язок з іншими науковими дисциплінами: медичною біологією, безпекою життєдіяльності, анатомією та фізіологією людини, профілактикою травматизму, зі спеціалізацією студента, з якими основи військової, військово-медичної підготовки інтегрується;

ЗК 03. - освоїти систему практичних вмінь і навичок, які забезпечують збереження та зміцнення здоров'я, психологічної стійкості та якості особистості;

ЗК 04. - розглянути дисципліну як засіб збереження здорового генофонду країни, нації і народу України від знищення; висвітлити основні етапи формування престижності здоров'я й упровадження долікарської допомоги в здоровий спосіб життя всіх верств населення;

ЗК 05. - вміти користуватися загальною професійно-прикладною долікарською допомогою.

Фахові компетентності

ФК 01. - здатність розуміти роль військово-медичної підготовки в розвитку особистості;

ФК 02. - здатність розкрити основи здорового способу життя, поліпшення рівня життя та профілактики порушення функцій у процесі життєдіяльності;

ФК 03. - здатність поглибити уявлення про пріоритетність дисципліни та застосування різноманітних засобів самопомочі та взаємодопомоги при нещасних випадках в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності;

ФК 04. - здатність практично застосовувати набуті знання з долікарської допомоги;

ФК 05. - здатність сформувати власний досвід студентів щодо практичного застосування теорії для виконання студентами завдань, що містять практичні дії, вивчення спеціальної літератури, написання рефератів, підготовки дипломної роботи.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН 01. - здатність пропагувати здоровий спосіб в суспільстві та своєму майбутньому трудовому колективі;

ПРН 02. - здатність застосовувати фізіо-біологічні та практичні основи долікарської допомоги на практиці;

ПРН 03. - здатність розрізняти структуру та основні засади військово-медичної підготовки;

ПРН 04. - здатність практично застосовувати набуті знання з військово-медичної підготовки;

ПРН 05. - здатність використовувати інтернет-ресурси та технології для вирішення практичних завдань з військово-медичної підготовки у галузі професійної діяльності;

ПРН 06. - здатність застосовувати спеціальні форми занять та підбирати правильні засоби, які б були найбільш корисні для поширених професій.

ПРН 07. - здатність забезпечувати дії в умовах надзвичайних ситуацій (НС) у межах своєї компетенції на первинній посаді;

ПРН 08. - здатність поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.

2. Програма навчальної дисципліни

- Тема 1. Основні правила при наданні долікарської допомоги. Долікарська допомога при кровотечі.
- Тема 2. Поняття та види травматизму. Ушкодження кісток та суглобів.
- Тема 3. Долікарська допомога при отруєннях.
- Тема 4. Долікарська допомога при опіках, відмороженнях та ураженнях електричним струмом.

3. Структура навчальної дисципліни

- Навчальна дисципліна складається з 4 тем змістовно пов'язаних між собою.

Назви розділів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	У тому числі			Усього	У тому числі		
		л	сем.	с.р.		л	сем.	с.р.
Тема 1. Основні правила при наданні долікарської допомоги. Долікарська допомога при кровотечі.	14	6	2	15				
Тема 2. Поняття та види травматизму. Ушкодження кісток та суглобів.	23	4	2	15				
Тема 3. Долікарська допомога при отруєннях.	23	8	4	15				
Тема 4. Долікарська допомога при опіках, відмороженнях та ураженнях електричним струмом.	16	2	2	15				
Усього годин	90	20	10	60				

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Основні правила при наданні долікарської допомоги при кровотечі	2
2.	Тема 2. Поняття та види травматизму. Долікарська допомога при переломі кісток та суглобів.	2
3.	Тема 3. Долікарська допомога при отруєннях.	4
4.	Тема 4. Долікарська допомога при опіках, відмороженнях та ураженнях електричним струмом.	2
	Усього	10

Методичні рекомендації до підготовки к семінарським заняттям

На семінарських заняттях заслуховуються, обговорюються та оцінюються інформаційні повідомлення. Інформаційні повідомлення готуються студентами за темою визначеною викладачем. Для заслуховування інформаційного повідомлення відводиться до 10 хвилин. Виступ студента заслуховується в межах встановленого часу від початку до кінця. Виступ студента може перериватись тільки у разі відхилення від теми виступу і недотримання часу. Після виступу проводиться його коротке обговорення, під час якого слід скласти творчу атмосферу шляхом виділення проблемних питань на наступне обговорення. За результатами виступу та його обговорення викладач дає оцінку студенту при підведенні підсумків семінару.

Семінарське заняття 1: Основні правила при наданні долікарської допомоги при кровотечі.

Мета вивчення: Засвоїти правила та загальні принципи при наданні долікарської допомоги при кровотечі. Виявлення ознак життя та смерті. Транспортування постраждалих.

Навчальні питання:

1. Загальні поняття про долікарську допомогу.
2. Загальні принципи надання долікарської допомоги постраждалому від нещасного випадку.
3. Виявлення ознак життя та смерті: непритомність, ознаки життя, ознаки смерті.
4. Імобілізація.
5. Види кровотечі.
6. Порядок опрацювання рани.
7. Транспортування постраждалих.
8. Засоби тимчасової зупинки кровотечі.

Література: [1, 2, 5, 6, 15, 16, 27].

Обладнання: конспект лекцій, плакати, навчальна література.

Семінарське заняття 2: Поняття та види травматизму. Долікарська допомога при переломі кісток та суглобів.

Мета вивчення: Засвоїти що таке травматичні ушкодження та які загальні принципи надання долікарської допомоги при травмах. Види травм. Транспортування постраждалих з різними видами травм.

Навчальні питання:

1. Травми (поняття, класифікація, ускладнення).
2. Закрите ушкодження м'яких тканин
3. Травматичне ушкодження голови
4. Травматичні ушкодження грудної клітини і живота
5. Ушкодження кісток і суглобів

Література: [1, 2, 5, 6, 15, 16, 27].

Обладнання: конспект лекцій, плакати, навчальна література.

Семінарське заняття 3: Долікарська допомога при отруєннях.

Мета вивчення: Засвоїти що таке отруйні речовини та їх токсична дія. Яка існує діагностика отруєння та його симптоми. Особливості невідкладної долікарської допомоги при отруєннях.

Навчальні питання:

1. Отруйні речовини та їх токсична дія.
2. Діагностика отруєння та його симптоми
3. Зміни в органах відчуття.
4. Заходи боротьби з невсмоктаною отрутою.
5. Заходи боротьби із всмоктаною отрутою
6. Заходи боротьби з харчовим отруєнням.

Література: [1, 2, 5, 6, 15, 16, 27].

Обладнання: конспект лекцій, плакати, навчальна література.

Семінарське заняття 4: Долікарська допомога при опіках, відмороженнях та ураженнях електричним струмом.

Мета вивчення: Засвоїти небезпечність для здоров'я опіків та відморожень. Особливості невідкладної долікарської допомоги при опіках та відмороженні. Небезпека людини при потраплянні під дію електричного струму. Особливості невідкладної долікарської допомоги при отриманні людиною електротравми.

Навчальні питання:

1. Класифікація опіків.
2. Долікарська допомога при хімічних опіках.
3. Долікарська допомога при термічних опіках.
4. Діагностика відморожень.
5. Долікарська допомога при відмороженні.
6. Перша допомога при ураженнях електричним струмом.

Література: [1, 2, 5, 6, 15, 16, 27].

Обладнання: конспект лекцій, плакати, навчальна література.

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Екстрена долікарська допомога при масових ураженнях у мирний та військовий час. Основні принципи і способи захисту населення при масових ураженнях у надзвичайних ситуаціях природного та техногенного характеру	10
2.	Основи організації лікувально-евакуаційного забезпечення військ	10
3.	Організація надання першої долікарської допомоги пораненим на полі бою. Індивідуальні та групові засоби медичного захисту.	10
4.	Медичне оснащення санітара та санітарного інструктора роти.	10
5.	Заходи першої медичної та долікарської (фельдшерської) допомоги при пораненнях та ураженнях	10
6.	Травматичний шок. Синдром тривалого здавлювання тканин. Термічні опіки. Обмороження	10
7.	Особливості хімічної зброї. Характеристика осередку хімічного зараження. Ураження бойовими отруйними речовинами	10
8.	Організація захисту населення в надзвичайний період. Основи створення, структура та завдання Державної служби медицини катастроф	10
9.	Стихійні лиха, їх класифікація та медико-тактичні особливості. Основи організації та проведення аварійно-рятувальних і невідкладних робіт, долікарська допомога в районах стихійних лих	10
10	Екстрена долікарська допомога при масових ураженнях у мирний та військовий час. Основні принципи і способи захисту населення при масових ураженнях у надзвичайних ситуаціях природного та техногенного характеру	10
	Разом	60

6. Форми поточного та підсумкового контролю;

Методи навчання

Лекційні та семінарські заняття.

Форми контролю

Усне опитування, виступи на семінарах, здача заліку.

7. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

				Залік	Сума
T1	T2	T3	T4	40	100
15	15	15	15		

Розподіл балів за формами контролю:

- відвідування усіх занять — 10 балів;
- відповідь під час семінару (8 семінарів) — до 50 балів;
- відповідь на заліку – до 40 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Методичне забезпечення

1. Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (КНМЗД);
2. Законодавчі та нормативно - правові документи;
3. Методичні розробки навчально-методичного комплексу (НМК) навчальної дисципліни.

9. Рекомендована література

Обов'язкова

1. Конституція України. Основний закон. – Київ., 1996.
2. Кодекс цивільного захисту України (зі змінами). Затв. Президентом України 02.10.2012 // "Голос України" від 20.11.2012. – № 220.
3. Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань: Закон України від 14 січня 1998 р. - Київ., 1998.
4. Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення: Закон України // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 27.
5. Про правовий режим воєнного стану : Закон України // Урядовий кур'єр, 14.06.2000. – №107.
6. Про зону надзвичайної екологічної ситуації : Закон України від 13.07.2000р. №1908.
7. Про об'єкти підвищеної небезпеки: Закон України від 18.01.2001 р. № 2245-III.
8. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України // Урядовий кур'єр, 14.06.2000. - № 107.
9. Про Державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій: Постанова КМ України від 16.02.98 р. № 174 (Із зм. і доп., внесеними постановами КМ України від 24.09.99 № 1763, від 21.10.99 № 43).
10. Про затвердження Положення про організацію оповіщення і зв'язку у надзвичайних ситуаціях : Постанова КМ України від 15.02.99 № 192.
11. Казаков О.Є. Опорний конспект лекцій нормативної навчальної дисципліни "Основи охорони праці та цивільний захист", м. Харків, ХДАК, 2019. – 96 с.
12. Стеблюк, М. І. Цивільна оборона та цивільний захист : підручник / Стеблюк М.І. — К., 2013. — 487 с., тв. пал.
13. Міценко І.М. Цивільна оборона: Навч. посіб. / Міценко І.М., Мезенцева О.М., Пістун І.П. ; за заг. ред. І.М. Міценко. - Чернівці: Книги - ХХІ, 2004. - 404 с.
14. Желібо Є. П. Безпека життєдіяльності [Текст] : Навч. посіб. для студ. вищ. закл. освіти України I-IV рівнів акредитації / Є. П. Желібо [и др.] ; ред. Є. П. Желібо. - К. : Каравела, 2003. - 327 с. - (Вища освіта в Україні).
15. Основи цивільного захисту: навч. посіб. / В.О. Васійчук [та ін.] ; – Л.: Вид. НУ "ЛП", 2010. – 384 с.
16. Русаловський А.В. Цивільний захист: [Навч. посібник] / Русаловський А.В., Вендичанський В.Н., – Київ.: АМУ, 2008. – 250 с.

17. Екстрена медична допомога : підручник / [М. І. Швед, А. А. Гудима, С. М. Геряк та ін.] ; за ред. М. І. Шведа. – Тернопіль : ТДМУ, 2015. – 420 с.
18. Перша долікарська допомога: підручник/під ред. В.П. Андрющенко. Ю.Ф. Кушта, Д.В. Андрющенко – Львів: ЛНМУ. - 2011. – 351 с.
19. Екстрена медична допомога (гострі серцеві стани) / Г.Г. Рошчін, О.М. Пархоменко, В.О. Крилюк та ін.: за ред. Г.Г. Рошчина. – К.: ТОВ “НВП “Інтерсервіс”, 2011. - 159 с.
20. Дужий І.Д. Перша допомога при невідкладних станах : навчальний посібник / І.Д. Дужий, О.В. Кравець ; Сумський державний університет. – Суми : Сумський державний університет, 2014. – 212 с. : іл., табл.
21. Екстрена медична допомога: догоспітальний етап, алгоритми маніпуляції (базовий рівень). / Г.Г. Рошчін, А.А. Гудима, В.Ю. Кузьмін та ін. - К., 2012. - 84 с.
22. Медицина невідкладних станів: швидка і невідкладна медична допомога / І.С. Зозуля, А.В. Вершигора, В.І. Боброва та ін.; за ред. І. С. Зозулі. - К.: ВСВ “Медицина”, 2012. - 728 с.
23. Тарасюк В.С., Матвійчук М.В. Паламар М.В., Поляруш В.В., Корольова Н.Д., Подолян В.М. Малик С.Л., Кривецька Н.В. Перша медична (екстрена) допомога з елементами тактичної медицини на до госпітальному етапі в умовах надзвичайних ситуацій. – К.: Медицина, 2015.
24. Алгоритми надання невідкладної допомоги при критичних станах / За ред. І. І. Тітова. – Вінниця: Нова Книга, 2012. – 344 с.

Додаткова

25. Бегун В.В., Бегун С.В., Широков С.В. и др. Культура безпеки на ядерних об'єктах України. Учебн. пособие. - К.: НТУУ КПИ, 2009, - 363с.
26. Депутат О.П., Коваленко І.В., Мужик І.С., Цивільна оборона. Навчальний посібник / За ред. Кашина П.І. - Львів, "П.П. Васильович К.І.", 2005. – 338 с.
27. Збірник нормативно-правових актів з питань надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру. Вип. 3. Під заг.ред. В.В.Дурдинця. – К.: Агенство “Чорнобиль- інтерінформ”, 2001. – 532 с.
28. Методичні вказівки з курсу "Цивільна оборона" для студентів магістратури денної форми навчання / Укл.: О.І. Бабенко, Р.І. Черевко. – К.: КДЕУ, 1997. - 136 с.
29. Норми радіаційної безпеки України (НРБУ-97). - Київ: Відділ поліграфії Українського центру держсанепіднагляду МОЗ України, 1998. - 125с.
30. Основи соціоекології: Навч. посіб. / Г.О. Бачинський, Н.В. Бернада, В.Д. Бондаренко та ін.; За ред. Г. О. Бачинського. - К.: Вища пік., 1995. - 238 с.

Інформаційні ресурси Інтернет

31. Бібліотека Харківської державної академії культури – Режим доступу: <http://lib-hdak.in.ua/>.
32. Репозиторій ХДАК. – Режим доступу: <http://195.20.96.242:5028/khkdakxmlui/>.
33. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка : сайт. – Режим доступу: <https://korolenko.kharkov.com>

34. Вікіпедія : вільна енциклопедія [Електронний ресурс] // <http://uk.wikipedia.org/wiki/>
35. Міністерство культури та інформаційної політики України - <https://mkip.gov.ua/>
36. Офіційне інтернет-представництво Президента України
<http://www.president.gov.ua/>.
37. Верховна Рада України <http://www.rada.gov.ua> .
38. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.
39. Міністерство освіти і науки України <http://www.mon.gov.ua>, www.osvita.com.
40. Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua/>.
41. Державна служба України з надзвичайних ситуацій <http://www.mns.gov.ua/>.
42. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rainbow.gov.ua/>.
43. Постійне представництво України при ООН <http://www.uamission.org/>.
44. Офіційний сайт Американського вулканологічного товариства
<http://vulcan.wr.usgs.gov/> (англійською мовою).
45. Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України: <http://www.social.org.ua>

Навчальне видання

**ОСНОВИ ВІЙСЬКОВОЇ, ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ**

програма та навчально методичні матеріали

за напрямом підготовки 02 “Культура і мистецтво”
для спеціальності 021 “Аудіовізуальне мистецтво та виробництво”.

Розробники:

завідувач кафедри фізичної культури і здоров'я,

Наталія Цигановська

доцент, канд. техн. наук, ст. наук. співробітник

Олександр Казаков

Друкується в авторській редакції

Комп'ютерна верстка

Казаков О. Є.

Підписано до друку 31.08.2024 р. Формат 60x84/16.

Гарнітура «Times». Папір для мн. ап.

Ум. друк. арк. . Обл.-вид. арк. .

Адреса редакції і видавця:

ХДАК, Україна, 61057, м. Харків, Бурсацький узвіз, 4
тел. (057) 731-27-83. e-mail: rvv2000k@ukr.net.

Свідоцтво про держреєстрацію ДК №3274 від 04.09.2008 р.